

Maronij Pilla

igra za radio

Saša
Vuga

Avtor 61, Maronij 35, Cirenij 30, Leutha 25,
Papadij 60, Sekubij 35, Klesar 55

1990: Avtorju so na dopustu v pasjih dneh kraj Soče dali damski kovček, zvrhan s pismi, z zvezki. Z ducatom fotografij. Da se je dolgo valjal po bolnišnici (Golnik). Pa na zanikrnem podstrešju v Kobaridu. Rekli: *Vojna je družino razdejala. Kovček je (zaman) iskal sorodnike. »Nazadnje ni imel več kam.«* Ponoči si je Avtor, spričo vonja in prahu na teh papirjih, hodil rôke splakovat. Ali kadit k ograji strmo nad sotočjem Idrijce. Se potlej vračal h kovčku, prizadevno uganjevat Lastnikovo skrivnost. Uganil bore:

Vojno je Lastnik preživel (kot vojak): V kateri vojski, kod? Veliko pretrpel. Veliko hudega je prizadel – komu, kdaj? Pa se nazadnje, tik po vojni (tik pred koncem?) streznil. Vendar: »Prelita kri ne steče v žile!« Z duše noče, hrapava, sesirjena – bo treba k spovedi? V zmedi tistih dni pa od nikoder pravnjega človeka (spovednika). Bi Lastnik sploh maral neposredno drugemu zaupati svoj, mu recimo, greh? Verjetno ne – verjetno da. Iz kovčkove vsebine je težko razvidno (Avtor sodi, da verjetno ne).

Je greh človeka, čistega »kot lokvanj v poplavi,« greh? Bi kdo skomignil: *Greh je greh! Zlasti greh, ki šteje (po človeškem, ne cerkvenem kodeksu) med kajnovstva – usoden, grd. Čeprav si ga zagrešil, ponovim, kot lokvanj? Lokvanj ne greši! Menda, menda, za prisposodbo gre, priročno, tjávdan.*

Očitno je Lastnik umrl (umiral) na Golniku: Tuberkuloza je v listinah (značilno za Primorce) popravljeno v sušica. Očitno si je hotel vest, smo rekli, zljajšati. Zakaj? Papir molči. Očitno je iztahnul (na Golniku?) Lorberjevo knjigo Die Jugend Jesu. Očitno je, razumnež, nemščino spodobno bral. Očitno je spregledal marsikaj v naukih štajerskega teozofa, Schubertu prijate-

lja, Prešernovega someščana iz veselih graških dni, nesojenega dirigenta v Trstu – zakaj prevzel ga je visoki častnik Pilla, Herodov pomočnik, deželni vodja, (po vsem) pa vdan dobrotnemu Cireniju, cesarjevemu bratu, namestniku v Egiptu, v staroslavnem mestu Ostrazíne.

Tolikanj prevzel, da se je naš Lastnik poistovetil z njim. Vendar: Lorberjeve knjige v kovčku ni! So le pripombe, datumi, zapisi. Največ o Maroniju Pilli. Največ v dvogovoru – na mäh je Avtor, presenečen, ugotovil (s tesno primerjavo), da je izvirnega Maronija malo, Lastnikovega pa dovolj: Ko da je mož nadaljeval pri Pilli, kjer je Lorber nehal. Izpeljal svojo zgodbo (»Jaz, Maronij Pilla«). Se zaupal, se spovedal – z upom, da bo vendarle kdo bral (ko njega več ne bo)?

Avtor si je večkrat prizadeval, da bi zvedel več o njem, ki se je (leta 45 ali prej) skrnil, potuhnil daleč v svetopisemski Egipt. Zaman, Lastnik je tu – ko da ga ni. Je mrtev (živ) v siromašnem kovčku. Slike, neme so: Kateri bo kraj drugih on? So vsi, celo dekleta v plutovinastih petäh, sivkastih, udrtih lic. Ko da so jedli ekrazit (rekrutova zvijača, kadar mora k ranocelnikom).

Na kratko: Sklepamo, da je Lastnik o sebi pisal. Če spregledamo, na primer, sramežljivost, strah (da bi ga živi ne umël?), nam zapuščina govori o marsičem iz mračnih dni krog egipčanskih Ostrazín. Avtor je zapiske dal v okvir (MARONIJ PILLA). Stopil v noč, pod mir nad zvezdami kraj Soče, Idrijce. Nazaj grede zaprl kovček. Si umil roke.

MARONIJ: Če vsi šklepečejo resnico, je težko verjeti. Pomnim: Daleč od palače gor je rasla vrsta sivih krošenj. Tik vrtóv je plaval jezdec v lahnem plašču, pozlačen s temò. Leutha se je stiskala kraj lin, gazelja. Sveča ji je kdaj otirala zamorska noska bradavic, divje blisnila v srebrastih uhanih, Leutha: Dali so jo za ljubezen, za vohljanje? Vzdihnul sem: Kot mlada luna si. Oči je spotegnila: Bleda, tenka? Leuthin glas: Vsak zob en zvonček! Potlej sem zmrmlal: S stolpov kradejo preteklost. Odvrnila je, ne vem čemu, živahno: Prav, pomembno je, pomembno – se boš imel vsaj česa spomniti! Nekakšna privoščljivost je vlažila Leuthin vzklik. Vendar: To mislim zdaj. Takrat sem prek dišavnega plamena gledal črna stegna. Rôko z opičjo dlanjo. Boginjske prste z nohti, dolgimi ko drobne ribe. Jezdec je udaril daleč iz noči. Zamrl, mir. Mir – če ne bi vrh palač, z zatrefov, klícale ujede. Mir, ujel sem dih vojaka spodaj med stebri. Celó razložil sem ga od stražarja kraj stopnišč – lahko bi prvega, bi drugega, bi po imenu zdramil iz odrevenelosti. Napeta sta bila kot pes tik preže. Med korintskimi stebri, Grk, čez prsi zrisan z brazgotinami, z jermenjem: Me je stražil, me je pazil? Kdo bi vedel – oh, bi vedel! Kolikanj mu je kot zastrupljen zefir, v tenkcnih valovih, smrad ožigal usta, če me je pozdravil. Velel sem, naj to počenja z rôko – smrad je pa ostal. Ustnice so mu kot pri puščavskem kuncu lezle nárazen – vrh napadalnih lestev ga je, kdaj že, pračar prizadel z želodom, na zamah: *Glans plúmbea*, svinčenka, mu je sedem zob iztrgala skoz lice ven. Pod večer, mrak je padal v ogenj pogorišč, se je prek tabora cefral njun stok: Bolelo je, oba, menda. Ujeti pračar je od muk umrl. Grk pa, z usti kot

razpadla dinja, v vzdihljajih zaspal. Ob gležnjih je, na vrvcu zaradi morebitnih kraj, imel kokoš in perzijskega petelinca. Živalca me je zjutraj, kot obtolčena trobenta, prebudila k Platonovemu *Simpósiiu*. Jah, pijani Alkibiádes je rogovilil. Dan je grozde zvezd obiral v bréto – Sokrat pa, kot po navadi tih, odšel je.

LEUTHA: Kam?

MARONIJ: Če bi vedel. Sam, razpolovljen.

LEUTHA: Na dvojce?

MARONIJ: Tolikanj se je razdajal, Leutha. Pa ga je včasih zase zmanjkalo. Gostija, prav obilna: Duhá je pustil nam, dobrote v sebi nosil skozi mrak, domov. Poslal sem mu vojaka z lučjo. Vrnil mi ga je z zadirčnimi pripombami, da soncu ni do bliskanja kresnic. Omahnil za jasminov grm z divjimi čebelami. Pod bogkov kot smo ga, k penátom, pritovorili kot kepo vzhajane krušnega testa. Ksantipi svetovali hitro vinski kis v obkladkih zoper tolikajšnji strup od pikov – vñemarno ga je pokrila s trtnim perjem. Ga pustila v čumnati, na tleh, ozmerjala. K sosedi šla, na lešnikov kolač. Razpolovljen, menda. Ah, ni pomembno.

LEUTHA: Je, Maronij, je – se boš imel vsaj česa spomniti.

MARONIJ: Leutha, kot mlada luna si.

LEUTHA: Bleda, tenka – bežen žarek v temi.

MARONIJ: Glas: Vsak zob kot zvonček na plesalki.

LEUTHA: Rekel si: Glas kot ptičji lép.

MARONIJ: Ah, ondan, pač. V izpahnjem trenutku.

LEUTHA: Sveča je ugašala. Pa sem počépnila, nažgala.

MARONIJ: S stolpov, Leutha, s stolpov – kradejo preteklost.

LEUTHA: S stolpov? Je na stolpkih kaj? Te srage s čela, Pilla! Steklo se ti tre v očeh. Zamešam vina? Tu, kamelja volna! Noč, hladi se – kot pri mrtvem dlan.

MARONIJ: Jah, ti že veš.

LEUTHA: Kar povem, si kdaj povedal ti. Po tebi govorim.

MARONIJ: Naj ti zaupam kaj junaškega?

LEUTHA: Maronij, prosim, ne.

MARONIJ: Boš spet letela po hodnikih naokrog, bruhat.

LEUTHA: Ne – uho naj sliši, kar bi rado slišalo.

MARONIJ: Je greh človeka, čistega kot lokvanj v poplavi – greh? Greh, si predvčerajšnjim skomignila, je greh.

LEUTHA: Lokvanj po poplavi je le krpa blatne žalosti.

MARONIJ: Čeprav si ga zagrešil, sem ponovil, čist kot lokvanj? Ti pa scela, brez kadalca, zrnca najbolj pohlevne domišljije: Lokvanj ne greši.

LEUTHA: Si stal kraj okna, prste vzdigoval. Bólščal prek dlani v luno: Leutha, prelita kri ne steče spet v žile! Z duše noče, hrapava, sesirjena –

MARONIJ: Menda, menda, za prisodobno gre, priročno, tjávdan.

LEUTHA: Obšlo me je, da kličeš na pomoč.

MARONIJ: Iz cirkusa je zdehal lev – ko da grmi.

LEUTHA: Lev? S hrbtóm si trepetal kot pod nevidnim bičem.

MARONIJ: Ne bo klica tretje nočne straže od konjušnic?

LEUTHA: O, že kdaj je bil.

MARONIJ: Sem tudi gluhi, ne le bolan. Skuhali smo konja.

LEUTHA: Ne, Maronij, ne – kaj lepega povej.

MARONIJ: Če pa vsakokrat pobegneš po hodnikih, bruhat!

LEUTHA: Rekel si, da ste sejali travo, zrasla je pa slama.

MARONIJ: Rekel sem, da smo sejali slamo: Le da takrat še nismo vedeli tega. Ujede, Leutha: Od večera klokotajo s streh!

LEUTHA: Le vodomet, Maronij, spodaj, kraj stopnišč.

MARONIJ: Skuhali smo konja – vodomet? Ob zadnjem kraju kdaj mi boš plesála ples naglušnih.

LEUTHA: Ga ne znam.

MARONIJ: Plesala boš po gibih plesa slepih.

LEUTHA: Ne poznam.

MARONIJ: Le da si boš zatiskala ušesa, ne oči.

LEUTHA: Boš spremljal z liro, s kitarínom, s petjem?

MARONIJ: Gluhim ni do glasb. Tebe gledam, se sprašujem: So boginje pametne? Vse, kar imam, s teboj marsikatero noč vred, prihaja od zverženih kosti upehanega konja z belo zvezdo v črnem čelu. Dolgo me je gledal, splášeno, sumničavo, kot zdajle ti. Ne, nisem ga s sekiro, drug – nogé mu je zavezal. Čezme ko da se podirajo kamniti curki, tisti konj. Travnica je mrgolela v vetrcu, oblakec je sijal: Kamniti curki mraza.

LEUTHA: Ne, Maronij, prosim – spet boš padel v nezavest.

MARONIJ: Skuhali smo konja. Greh je, Leutha, kot pokvarjena, zelenkasta, kraj požrtij užita hrana: Mora ven, sicer v nočeh pokvari drob. Odšli so iz soteske. Mi pustili starca, hčer: Z jermenčki sem ju zvezal, sédel k skali. Da sta izdajala, hodila z vrčem skoz centurijo, ji ponujat med. Strah pred zlom koti enako zlo. Prek lakta mi je šla žuželka. Starec je ostanek las imel za uhljem. Pa se je tam daleč zjutraj vzdignil prah izpod sovražnikovih konj: Pobral sem bojni krámpič. Gledal stran. Hip sta, dva sta stala, Leutha. Kot kamniti graciji spodaj ob fontani, lila kri. Trgala se je v vroči dan kot listi rdečkastih trstik. Sem ju zatišal, skril pod šope suhih trav, se skril. Prah z obzorja je bil naš. Poklícali so me v sotesko: Kod ju pa imaš? Nič, reveža, prodajala sta vodo, méd popotnikom, nedolžna. Slišal sem, kako sem padel: Tram, odsekano. Se dramil v Herodov suhi, kamelarsko škripavi smeh. Pljuval je na prst, me božal krog oči. Ukazal praporščaku: Zdaj je ta pljuvâl, me s palcem božal krog oči. Posedli so me v sedlo, gôri je vreščala jata kavk. Herod je jahal prvi, trd. S stremen so mu zvonili žolti cofi. Čutil sem, da mi obraz vzhaja: Ko da se bo zluščil od lobanje, zmrgolel. Pa je Herod prihajal, v veličastnem loku. Šepetal, da sem obsojen na velike, kar se da veliko bolj pomembne, plemenite, enkratne reči ko drugi. Besedica *obsojen*, preslišal sem jo. Jecnil, z ostrogami popraskal, planil – pred prahom mi je usta varovala krpa. Konju je vzhod rdečkasto premetal grivo. Bojni krámpič je v usnjeni pentlji dišal kot pohojen pelin. Spredaj je Herod zaklical, naj piščalkarji zapiskajo v krepčilen hrup: Ej, ej, konji so nas nesli kot krilatce – ah, nobenih odrešilnih majhnosti ni več! In te

nogé v škorenjcih iz pozlačenih kozjih usenj: Dve klobasi, polnjeni zvečer ob žabjem kalu z mrenasto vodó! Leutha, Leutha – ko jo potrebuješ, ženske po navadi ni.

SEKUBIJ: Gaja Iii, gaja Iii, éuene!

PILLA: Ah, ta Sekúbij: Tlesne, pridrči, obut kot v dva na meh odrta mačka! Herkul na razpotju sem: Naj ga naženem? Naj čebulasto razširim vrata? Z jutra skozi noč do jutra žre. Zrédil se je v hemisfero na dveh átlasih iz krčnih žil! Zaklenil sem se vanj: O meni ve preveč. Povedati ne more, brez jezika. Pisati ne zna – je brez roké.

SEKUBIJ: Ajev aa, Jija! Euene!

PILLA: Če ne rohniš, si strašno dolgočasen. Kdo prihaja?

SEKUBIJ: Gaja Iii, éuene! Gaja aam!

PILLA: Blatni lokvanj po poplavi, krpa žalosti. Priročne Leuthine besede o ničemer so nikogaršnje, Sekubij: Ne razburjaj se. Prihaja *kdo*? Ne tromb ne častne čete niti hrzanj ne zvenkljanja žval – edinole klokot ujed krog vodometa.

SEKUBIJ: Gaja aam! Euenee, éuenee, uhaa! Gaja Iii!

PILLA: Kaj se priklanjaš! Počil boš po šivih, kot ocvetličeno prasè na požrtijah pri Septemtriju, nadevano s kljunači, nadevanimi z gobami – *pro Deum fidem!* Prijateljsko vdan pozdrav dobrotnemu Cireniju, cesarjevemu bratu, namestniku v Egiptu: Zmeden sem. Hlad v laseh, prah na golenicah, nočna pot v očeh! Je Julij Cezar Oktavijan Avgust v škripcih? Hásdrubalov vnuk pred Rimom – se kobačem z rjuh, da bi ko dob, na teh napihjenih nogàh, izdril gladij, se zvrtnčil (če mi boš razkril, za koga) v boj!

CIRENIJ: Bi splaknil raskavost iz grla, smem?

PILLA: Moraš! Čaša je malenkostno natrta – bo pa šlo.

CIRENIJ: Nak, razbita je.

PILLA: Ponoči kdaj kaj drobnega, s primernim krikom, treščim v zid. Šklepet črepinj me v hipu spomni stokanj, butanja oblegovalnih ovnov, kólcavih popevk v sajah tabornega ognja – kaj bi pravil: Sence skačejo skoz okna ven. Se kmalu zamaši s hodnikov ta Sekubij, gol kot krap, s čopom kozjih dlak na vampu, v ritnice kot Kapitol – meni je pred njim nerodno, njemu ne! Pokričiva, kot je prav za slavne častnike. Kdaj koga kdo udari z vrčem – iz razvade, iz hudobnosti nikdàr. Potlej me ta sod jegulj prevrne spat, in luna rdi.

CIRENIJ: Krog tebe ko da je nekakšen beden blišč?

PILLA: V mračini ždim. Tako rekoč sred mrzlih zvezd.

CIRENIJ: Kako?

PILLA: Nebo smo naskočili: Imamo ga – oblačno je. Cirenij, vreme! Trga me pritlični zračni tlak. Pa je palača iz apnencev, alabastrov, senčenih dvorišč. Obákraj vrh odprtega stopnišča brizga vodometa. Pri vsakem sta boginji letnih časov. Ena nosi skledo, zajca. Ji pa manjka nos. Sumim, da ujede – ah, plačujem eskulapa. Zdravim ga na duhu. Zgrbljen, čemerikast je: Papádij, mojster s strahovito dristljo. Streha se mu udara. Špranje mu kot črni bliski pokajo prek sten – slabí. Prihaja z bobki,

s kapljami, s polaganjem tresávih rok: Pa sem, kar sem. Pomeni, dolgo ne. Kadar ugameš, je navadno kasno.

CIRENIJ: Vidim, bereš.

PILLA: Ne. Knjiga mi le družbo dela.

CIRENIJ: Kaj? *Obúpančev pogovor s svojo dušo*. Grški spev?

PILLA: Egipčovski: 2300 let so ga pisáli mumijam pod pokrov. Meni je pa huje nem ko ta Sekubij tam. Odvijem pápiros k svetilki, da bi bral: Od vodomotov rigne zbor ujed, klic nočnih straž razvodeni temò. Tako je to, Cirenij. Čemú si, dobrodošel, tu?

CIRENIJ: Ti je, Maronij, kaj?

PILLA: Zapravljam se. Pripravljam. Se odpravljam.

CIRENIJ: Žolti gležnji, prsti kot ognite smokvice?

PILLA: Bibákula Kremonskega poznaš? Bibakulovo kleparijo *Dogodivščine* iz galskih vojn? *Jupiter hibernas cana nive conspuat Alpes*, Jupiter je z belim snegom zimske Alpe popljuvái! Tako približno: *Popljuvan*. Papadij, lečnik, meni, da se bom ekvilibrirano napihoval s podplátov gor. Se potlej v hipu spihnil z gláve dol. Se udrl vase, sfrknil, počrnel. Na nóge mi natika prstane, uropane iz faraonovih grobov, s pavijáni, s skarabeji – čemu si, dobrodošel, tu?

SEKUBIJ: Eem aa, Jija! Euene, éuene, uhaa. Eem aa!

PILLA: Lažeš, brat Sekubij. Žret, ne spat odhajaš.

SEKUBIJ: Eem, Jija! Euene, euene. Uh, Jija, uuo aj!

PILLA: Leti s hitrostjo póstarnega polža. Skôro bo nazaj.

CIRENIJ: Pa njemu, kaj mu je?

PILLA: Zlobna temà. Natakne si damásten prt, gladiatorsko čelado prek oči. Obdirja pol palače. Se zmečka v kot: Spod stropa bruha v žoltem curku nanj poldrugi ducat mrtvih glav z očmi zamaknjenih prerokov, z mirom žab. Eni je vsakokrat ime Mavríkula. Ko se izbruhajo, ko je Sekubij od pomij kot garjast pes, kloknejo ujede z vodomotov, straža zropota s stopnišč. Je kmalu jutro z vetrцем v cedrah. S klici oslom zvrh obzorja. S prejo muh v prvem žarku z okenskih polic – zarota: Jemljejo mi ženske, vsilijo Sekubija brez roké!

CIRENIJ: Se hočeš res uničiti?

PILLA: Ah, vprašanje, ljubljeni Cirenij, pozno kot skovirjev let v mrak! Flavto mojega navdiha je že kdaj zamášil molk. Pod lovorikovcem, v puščavski mivki je, nekakšna školjka, v torek obležalo sivkasto uho. Poberem ga, spoznam po murčku s svetim íbisom v sinjem lošču: Moje! Ne pogrešal ne iskal ga nisem – ga prav jaz našel.

CIRENIJ: Brez pomena govoriš.

PILLA: Kdaj nama bo docela jasno, kako ga daleč naokrog v življenju ni? Pošljem pretorijanca, stotnika Sekubija z maníplom konjenikov lokostrelcev s psi, na lov. Zvezde so sladko sijale, se ko dateljni medile iz noči. Za tremi pošljem, jim reciva, kralji.

CIRENIJ: Štirimi, Maronij.

PILLA: Tremi. Eden se je preHITEVAL, neučakan, zmotovilil. Vdrl med razbojnike. Se na kameli rešil, skratka: Drugi je, zamorec, zVónil

z mošnjo, zvrhano zlata. Opletal, da jih zvezda pelje kar se da k otročku, ki se bo rodil iz Judov za gospoda nad gospodi, kraljem vekomaj za kralja. Detecu da bi se poklonili, ga molili, kot veli prerokba. So iz Pērzije in tako naprej: Kod kaže pot? Herod jim je dovolil skoz Jeruzalem. Prijazno terjal, naj mu skrivni sel na znanje da, kje bo, kdaj natanko drobce ni kraljič. S sijajnim spremstvom bi se mu do tal priklonil – mine teden, dva: So mar našli otroka vseh otrok? Jih ni v viharju lev raztrgal? Pesek brž pozabi na stopinje.

CIRENIJ: So, Maronij, so. Našli. Kasparja je uzdal Adam. V črnem Mihlju je brstičil Kajn. Baltazarju je svetilko držal Abraham: Zgrmeli so na svojo obraz. Ležali v soju repatice. S solznimi očmi hvalili stvarnika neskončnosti v pohlevnih jaslih sred votline.

PILLA: Zlivam vōdo v morje: Veš.

CIRENIJ: O stotniku Sekubiju nič.

PILLA: Ni vreden besedi. Je v lenih krogih šel za kralji. Zlahkoma zašel v razbojnike: Pobili so mu legionarje, do vodnika psov. Noge potrli v kladi. Odsekali rokó – kako se je nazaj privlekel? Sem pozabil. Ah: Povedal ni! So mu iztrgali, Cirenij, jezik! Odtlej je slavec, slišal si: Mi z zlahnim petjem lajša noč. Me vsakič tudi prekriči, ko vrh vodnjaka pomrlí klockot ujed.

CIRENIJ: Si jahal vštric, Maronij.

PILLA: Vsi bi hoteli sanjati.

CIRENIJ: Preslišal strašni krik na pomagáj.

PILLA: Sanjati, pa hkrati biti budni.

CIRENIJ: Sramotno si zavil v beg.

PILLA: Jah? Skraja sem se vdal zvestó na milost, na nemilost marsičemu – takim pa do konca ni rešitve. Prav! Kar sem prešel, je del moje poti. V trezni jutranji svetlobi kdaj zmrmmram: Sleherni moj dih je kvečjemu korak natanko mojega odhoda. Navsezadnje smo le plod vsak svoje domišljije. Blag si, strog, Cirenij: Me uměj.

CIRENIJ: V deželi se dogaja čudež.

PILLA: A! Že zdaj mu jaz ne bom verjel.

CIRENIJ: Še ni bilo, kar je. Kar veličastno bo.

PILLA: Spet? Se zmeraj tako reče.

CIRENIJ: Videl sem, predvčerajšnjim, korintski bron bogov obakraj vrh oltarja v Fébiusovem tempeljcu: Na mäh ga je kot lojno kepo scvrknilo krog polnoči v smrajast nič.

PILLA: Vem, vem. Pod večer jutri bomo tja prikronali docela druge – vendär povsem enake v brado, v nos. Nečimrnost, napihnjenost, mladost. Preveč moči, premalo. Domišljavost. *Iz ljudi sem, gnoj na konju, delal gnoj.* Vem.

CIRENIJ: Je stih od muz Bibákula Kremonskega?

PILLA: Ne, moj navdih.

CIRENIJ: Če bi zamolknil, bi ostal, kar nisi: Filozof.

PILLA: Se večkrat, presenečen, sebe spomnim: Ne poznam ga, tujca v domači halji. Nak, nikdär se nisva srečala. Se Julij Cezar kdaj podobno

zabolšči v zvezdo, ki ga je Ovid spremenil vanjo? Z vetrom potlej se prevrne z okna velik okostnjak v koničastem klobuku. Klobuštrá prek stola, čemerikast: Jaz, nisi. Ti, nisem – sva! Zdramim se. Spodobno vstanem za pogovor: Ga nikoder ni. Leutha, Leutha! Ko bi se ji kdaj zaupal, vzkriili, cmihne, gre. Naj Leuthin beg v temò zdrugačim v krike nimf pred Panom? Stoka, da jo v zubljih mojih zgodb slabí. Kako je zdaj? Mi niso v streme oberoč treskali poljubov? Pokali v zaripli vrišč *Macte virtúte, Pilla*, slava tvojemu junaštvu, ko sem v rožah jahal pred krdelom zvezanih za vrat?

CIRENIJ: Zarota ti očita, da se greš zaroto.

PILLA: Ej, Maronij, hrom, betežen!

CIRENIJ: Sem povedal, kar kdo govori. Verjamem ne.

PILLA: Sem nor. V krvavih rokavicah do ramen. Sem komaj basen o pohabi, ki mu noč in dan lasje stojé pokonci – vi pod luno, z zlatim prahom na senceh, z lovorovo steljo v kodrih, vi: Zarota!

CIRENIJ: Veš preveč. Pod pázduho ti kača dremlje.

PILLA: Kam naj odložim? Bi rad: Kako?

CIRENIJ: Ne maraj. Kar kdo govori. Verjamem ne.

PILLA: Tebi je, cesarjev brat, lahko. Verjemi.

CIRENIJ: Kdaj si zvedel za nakano?

PILLA: Slišal sem, kot vsakokrat, samo ukaz.

CIRENIJ: Je mar skrivnost, Maronij, kólikanj pošastno je, največji kralj po Davidu, umoril mater, ženo, sina? Kadar je v brado skljukal prst, so v divjih mukah strgali z vratu centurijo glav.

PILLA: Kohorto, legijo, kdo bi štel.

CIRENIJ: Judejski krokarji so v vamp nabrekli kot satrápi.

PILLA: Stoj: Z očitkom govoriš. Je kdo Heroda venčal z zlatim lúskovjem obakraj sènc, jaz? Ali triúmvir Mark Antonij. Dela, kar od vekomaj tako rekoč vsak. Popravljam: *Vsak*. Ne glej pod strop. Je daleč Rim – drugačen ne. Ukaz je nam pod pernato čelado žvižg za psa. Vendar – kar z nozdrvjó Herod ukaže, naj Sekubij ali kdo na mäh izrokodélči z mečem! Švist krvi v puščavskem vetrcu pa je prgišče rdečih mravelj: Se zagrizne do krvi.

CIRENIJ: Je po Sekubijevi nesreči rekel za načrt?

PILLA: Prej. So komaj zapahnili mestna vrata za kamelami treh kraljev. Vrnil se je od zidav za tempelj. Dišal po trstíki, apnu. Se zakisal, kot iz line gledal. Se potrl v mrk nasmeh: Iz poročil vohunov vem, da je na svet prišel sovražnik našega vsegà. Novice se docela skladajo z napovedmi svetišča v Delfih. Čudežen otrok, zveličar njim, ki gnijejo v temi. Odršenik, bo slepcem sonce. Spotoma jim bo našigal vid. Zabrskal pod rokav, k pismu: Rim, v zibki se smehlja junak! Razválil te bo, v pleve razdejal. Svojo zastavo bo zasádil v stolp, mogočni Rim: Podrl se boš v prah! S papirjem je potegnil tik nosov: Prepis popótuje na hitri ladji k našemu cesarju. Vnémarno je zapovedal molk, določil dan. Ujel z odrevenelega stražarja večšo. Jo zanesel plamenici v posrebreni vrč. Omenil zadovoljstvo spričo del pri véliki ljubezni, templju. Šel, ko da ne

bo nikdàr odšel: Dvorana se je daleč zlivala vzdolž stebrov. Smaragdni bliski so mu sekali kraj plašča, ko ga že nikoder ni bilo na dnu temè – podrobnosti? Trpelo je neznansko dlje. Omotično smo, kot na kavljih stali. Se počasi, drug za drugim zbirali v šepet. Sem rekel, da je vonjal po vrveh, trstiki? Srečen sem, Cirenij, če me kdo posluša.

CIRENIJ: Bazilisk, ubijal je s pogledom.

PILLA: Ne. Zapredal pa: Kot mrtvo muho.

CIRENIJ: Ujel vas je na brambo Rima, svetega vsega.

PILLA: Nikar. Za to smo tu. Zagnano bi, na žvižg, počeli več kot vse. Zato sem navsezadnje tu: Obkrožen s psalmodijami tolščavega Sekubija. Z bobkanjem Papadija, rokohitca na dristljo. Z Leuthino slovesno žalostjo, ko se iz mojih bojnih bajk odnese delikatno bruhat na hodnik: Sam. Kot mačja mumija v sarkofagu. Ah, poznaš ljubezenski drget iz *Sladkih Hátorinih sanj*: Trdnjava moje ljube odpira na stežaj krili glavnih vrat!

CIRENIJ: Čeprav na pasji žvižg: Je zakon in je zakon. Ubiti ni umetnost, oživiti pa. Krog tebe je vse manj prostora. Pa vse več duhov.

PILLA: Razživljam se, Cirenij, če me kdo posluša!

CIRENIJ: Boj se kače, ki na videz spi.

PILLA: Bi ljubljeni Avgust pohodil vdanega, nekam pogumnega, pri marsičem še kar zaslužnega Maronija?

CIRENIJ: Z blagim vetrom je med njim in nami teden rezanja valov. Ne dober ni, Avgust, ne slab: Samo pravičen.

PILLA: Tc, mar ni že Plavt zatolkel slavnega *Vojščaka*?

CIRENIJ: Seješ, kar pač hočeš. Prepuščeno je. Žanješ pa edinole, kar zraste. Včasih kdo mimogrede pomisli nate kot o kamnu, ki ga vržeš v jezero, da bi potonil, brž izginil spred oči.

PILLA: Sem ondan dremal v vročo noč. Komarji so zezljáli, me ožirali. Otiral sem se, stokal. Si s krvjo napleskal bakanalsko masko s pihlji las ob uhljih, z glistama namesto šob, ko uzrem peket. Rekel sem *uzrem*. Sklonim se kraj okna: Zvezd nikjer. Z neba drsi kot krajec angelova roka, poteguje nit. Na zanki ti, v škrlatnem plašču, gologlav, zabit v stremena. Pojecljaš: Ne vidim te, kje si? Kot po navadi, v oknu, ob ugasli sveči. Te od pikanja komarjev tudi sam ne vidim. Kam, Cirenij? Uzdo stisneš, planeš v breg: Mislil sem, da zmorem brez onkrajnih sil! Pomaham: Zmeraj mislim, kot si zmeraj mislil. Ti nazaj, prek rjavih trav ti je skakála žabja senca: Luč vžgi, jih v sebi išči! Pst, pst, Cirenij, te razburjeno mirim: Tam jih ni! Me boš prebudil. Kam? Je konj zahrznil v trnje, v kamenje: Drugam! Si podložim blazinico, da bi udobno ždel. Zberi se, Maronij! Dvoje so neumnosti, ukazane in prostovoljne. Ker si na sredi, v uzakonjeni, ne morem na pomoč: Preveč mori Herod po Betlehemu. Trupelca otrok ležijo prek dvorišč. Znorele matere vreščijo z vrat. Obleko trgajo. Se zibljejo v uspavanke – nobena kazen te ne čaka. Kvečjemu najhujša: Kazen tvojega srca! Za hip si se utrnil v suho strugo. Beli, negovani angelovi prsti so te kot igračko sunili čez trhel most. Hkrati se je pot zvijugnila tik plitvih skal ostro navzgor. Temò je

omehčala sinjkasta meglica. Zrisala votlino v griču, tja pastir pobegne v ujmah: Vrgel si se s konja. Izpod plašča poiskal damastni prt. Hodil, omahljiv, s korakom sužnja – na poklon. Zakuril, šest okroglih kamnov grel. Noč je otrdevala v tènem mraz. Nabreklih vek sem le uganil starca s plešo v pajčevini las. Mladenko v zdrápanem bombažu. Tebe, na petàh: Po kupu listja si paberkoval. Postlal ovčarske jasli. Prt pogrnil – dim se je sukljal. Za ped sem se spotegnil z okna: Ne prosojne angelove ròke z vrvco ne nič. Lunin črep je kraj neba bedel nad stražo krog stopnišč. Z vodometa je kлокot kljuval skoz popadljivo zézanje komarjev.

CIRENIJ: Pa mladeniča v púrpuhrih svilenih tunikah?

PILLA: Ah! Prvi je, pšenično kodrast, rekel: Judovski vladar? Tu je neskončno več. Je gospodar nebes, peklóv! Drugi je, obliskan kot oblak, strog, prvemu ko dvojček, sřrfotal: Pozabi, kar si videl! Zgrbil sem se z okenske police. Koga sta svarila, tebe, mene? Zor se je kot prhlo jadro strgal v krik: Nož, nož! Obesil se je, *heu me miserum!* Kot pijan paviján se je po nežni, rožnati svetlobi kobacàl Papadij. Kazal vijoličaste dlesni vrh škrbin. Me zvrnil z okna. Žagal z rjastim skalpelčkom vrv, ki je ni bilo – tako me kdaj drstljávi Grk spodrecne iz pobožnih sanj.

CIRENIJ: Sanj? Ti nisem vsegà povedal jaz?

PILLA: Če si povedal, sem povedano presanjal. Po ranocelnikovi jutranji miksturi sem se spomnil skobčjih krempljev evmeníd: Zakaj teh treh gospa s pričesko iz razmršenih modrasov níkdar ni v deklamacijah naših velikih duhovnov – greš? Bi skupaj dočakála svit!

CIRENIJ: Pismo za Ovida bi končal. O prvi zarji bodo sidro vzdignili – zanimal se je za Herodove uši, ki da jim družba v Rimu ne verjame. Za domislico, ki jo je zrgotàl, preden so mu izsesale zadnjo srago.

PILLA: Zajec misli, da je vsak napad le nanj?

CIRENIJ: Vidim, veš.

PILLA: Ne. Razpadal je kot kralj. S srebrikastih žerjavnic krog in krog so ga ovijali v puh kadil. Izpirali z vodčami. Pa si je vtaknil prst v nos. Oko pobelil kot pri krapu v kropu. Bruhnil: *Mati gre za svojega otroka v vódo!* Poveslal s komolci. Jezik stegnil kot presvaljkano, smrdljivo konjeniško nogavico. Si ga dolgo gledal strmo dol. Kriknil v smeh, pahljače na trstikastih ročajih so služabnicam udarile iz rok: *Vèndar s čolnom!* Se izrézal, si čeljust odpahnil za pol čevlja, brado vsesàl – umrl.

CIRENIJ: Prvič slišim. Kómu naj verjamem?

PILLA: Sebi. Daj Ovidu vdan pozdrav, čeprav me ne pozna.

CIRENIJ: Herodov vzklik je zabeležen v kraljevem arhivu.

PILLA: Pošlji famula z voščeno tablico, s stiletom: Brž te s Publijem Názonom storim za živi pričí tistemu vsemù. Herodu se je koža luščila od vek nízdol kot pri mrliču v mlaki, če jo sonce osuši. Srepel je, s šopi serih dlak obákraj ust, užaljen bik. Uši, ki jim Ovid v sencí figovca pod kapitolskim gričem ne verjame: Karavanice, kot karavanice pritlikavih

kamel so šle vsaksebi z rjuh in dol in ven – je bosa, da sem jih v smetišnico lovil! Jih na žerjavko stresal, s králjevo krvjo krvav. Vsak vidi tujo smrt vsakič s svojimi očmi.

CIRENIJ: Prvič slišim.

PILLA: Tudi jaz: Da prvič slišiš. Skribo pošlji, bistrega. Naredi red. Sicer bodo Herodove in vsakršne uši Ovidu kvečjemu v vnmerno satiro.

CIRENIJ: Kómu praviš?

PILLA: Rad bi se ljudem spovedal – enemu nikdàr, Cirenij. Ne razumem kronanih: Več kot fazan na dan ne gre nizdol. Več kot pol vinske amfore nikomur. Ali nam uméjo veliki duhovni vero vrivati, da delamo za beli cilj, čeravno s črnimi rokámi! Tebi je, cesarjev brat, lahko. Se rešiš kot čebela v cvet: Ne vidi nič, ne sliši nič, brenči od sladkega pod mrežo sončnih žarkov, greš?

CIRENIJ: V tej kúpolasti grobnici ko da je hlad.

PILLA: Vendarle beseda od moža! Povedal si, kar misliš.

CIRENIJ: Drevi bom nazaj.

PILLA: Pa če bi mi dotlej na màh umanjalo? Je po viharju tisoč kapelj vrh dreves – ena pade. Bi, Cirenij, ljubljeni prijatelj, moj Avgustov brat, ohranil za Ovidijevo spominsko zbirko poslovilni vzdih nevrednega Maronija Pille, z milostjo bogov Rimljana in –

CIRENIJ: Povej.

PILLA: *Do tistih otročičev sem verjel, da delam dobro.*

CIRENIJ: Dobro ali prav?

SEKUBIJ: Em aaj, Jija, uu! Euene, éuene! Jija, aaj!

PILLA: Sekubij se je, panj iz peg, zagátil z vrat. Ne žret ne spat – prisluškovat se je potuhníl za stebèr. Cirenij me je, tíh, razmišljen, brez ostudnosti objel. Sta o cesarjevem namestniku v Egiptu kmalu pričala zadržèn molk in mešanica treh vonjav: Sive ambre, venerinih lascev, čreslovine od sandal, spletenih do kolen. Iskal sem za prikritim bodežem: Ne dvorskega *pugiúncula* v jermenju golenic ne klavskega dvorezca pod pazduho razklane átlasaste srajce. Nič: Ne bzik povelj okrog nosilnice z ramenastimi sužnji. Ne tázaji centurijskih bleščavih vrancev v dimu plamenic – Avgustov brat se je kot boren pek pod brambo lastnih senc ugrezal tik prežanja sten, glinastih bogov, podgan. Ga moč duha kot etruščanski angeli z gorjačo váruje vsakršne golazni vzdolž pomijastih stopnic, podhodov, vež? Sekubij je nerazumljivo gosal, kazal k oknu. Znojne pike so mu kot koralde stale z gub: So mu povedali, Sekubiju, kolikanj prostaško sem spodbodel konja od njegovih muk? Leutha, Leutha! Prsti Leuthinih stopalc spominjajo na Panovo piščal – naj bi ljubila to gorjupo parodijo prejšnjega Maronija? Še Papadij me premerja z vlažnimi očmi nagačevalskega kirurga mumij! Da bi me skončali, ker veliko vem? Poldrugi ducat jih ne ve nič manj. Otrok iztrebljenih otrók – ta mi je zaval. Pa če je Bog: Zakaj ni mečev skrhal, jih obrnil v nas? Oživil trupelc materam v nasmeh? Razbral Herodu v luskasti diadem, skoz mišje gnezdo misli? Zevs, kot kura pijan, se je potrudil v orla, Ganiméda zvlekel nebeščanom za točaja, Zevs – ve Cirenij več? Mi ne bi

dal skrivaj pod grič, pred jasli s prtom? Potlej bi se Pilla sam pomanjšal v nič na teh napihnenjenih nogah – Pilla? Doklej bo vsakič kriva pest, ukaz nikdàr? Bom žrebca klal, če mu je gospodar zabil ostroge v bok? Nemara ve, Avgustov brat. Gotovo sme: Mi ne pove.

SEKUBIJ: Nija ee, Jija! Euene, éuene! Nija, Jija, uu!

PILLA: Debelčkast si, Sekubij, vendar: Naju, čudaka, najin medikáster nese! Papadij si v spodnjice zatika polže, siten spričo prič, da sem rojèn ob zori grških marčevskih kalend. Zato moj očarljivo jutroviski obraz. Ujedji nos. Mavrične črepinjice v očeh. Ko ti bo dólglčas, bom razčlenil pravljico z nagrobne plošče basniku Pakúviju: Stoj, kdor mimo greš, čeprav se ti mudi! Ko mi bo dolgčas, bom presodil sodbo: Kisle sanjarije bolnega na duhu? Skisan filozof jih brez omahovanj okrona za resnico. Leutha, Leutha! Zebe, kadar Leuthe ni.

SEKUBIJ: Jije eeh, Jija! Eua eeh, éuene!

PILLA: S Cirenijem sva, že kdaj, od zajtrka prek polnoči razpravljala o veličini molka. Leutha – Leutha je, natrta z mandljevcem, razgaljena do črnega pasu, drobila ribicam kolač. Ubirala na svirki: Trepetanje zvezd, oj zlati dež! Ali: Zaupaj, ljuba, lečniku v zadregi, kaj mi je! Ali – ah, si želim skoz noč tjavdan docela peš! Mar bo Cirenij brez nesreč doma? Se kot *augústul*, srebrnik, trklja razbojniku čez dlan.

SEKUBIJ: Ugui, ùgui, Jija, éuene!

PILLA: Veliko hrupa kvečjemu za manj. Miruj.

SEKUBIJ: Euene, éuene!

PILLA: Ker nimaš na jeziku dlak, jih v jajcu iščeš!

SEKUBIJ: Euene!

PILLA: Kdor pomolči, bo nagraben, Sekubij. Ni me strah. Le pred otožnostjo se zbegam v klet. Jah, te nogé, karbunklaste, z deževniki nabreklih žil! Mar bo na berglah najin lét v neskončnost let? Si pridrvel, te vidim, vroč, izpod rumenkaste večerne zarje k taborišču. Zmeraj z istimi besedami. Se vzpel iz sedla: Koliko se je ta dan zgodévalo, Maronij, *heus!* Ozri se vame, kot se vate jaz: Na žabji kal je naju zrisalo. Kdaj bo Papadij spet prihrkal bobke štet iz zamaščenega mošnjčka? Pesemco brbljat: Je lepcena točajka, bo grdkani račun!

SEKUBIJ: Jija, éuene!

PILLA: Odklonil bom klistir. Iz voljnih sanj odrinem vratca, stopim na stezò: Ko da bi grm prhnil v zrak, se je srebrikast roj nekakšnih rajskih ptic rozpél v nebo! Pozabim čas. Pozabim, kolikanj prostaško sem spodbadal konja proč od stotnikovih muk. Pozabim na lobanjice otrok, zgrmadene v trikotnikaste, zaporedne kupe: Sonce jim je mrlo v mrak votlin. Iz lilastih meglic je slavec pel: Leutha, Leutha! Hitel sem s stezò naprej – skoz vprašaj: Čemú?

SEKUBIJ: Jim eeh, Jija! Euene, éuene! Eeh, Jija, jim!

PILLA: Spet se je teden, zad za tednom, strgal v noč z vnemarnim grljánjem vodometov. Švist, oslutil sem vojake: Sence so se vračale s stopnišč. Se zlile skoz temò do konj kraj vrat. Cirenijevi podčastniki, z živahno grivo v žlebu srebrastih čelad, ko topol sloki – Leutho je ogrinjal plašč

z oglavnico: Je črnka v temi temà. Z neba se je kot čoln iz trstik potapljal krajec. Šum s hodnikov, tleskanje Sekubijevih dlani, klokot ujed. Vonjala je po gazeljem runu, ambri, venerinih lascih. Sklonjeno, kot v grobnico vstopila. Razmaknila lesk barbarskih zob – vanjo je mezèl prezir. Ležal sem povprek, se s tilnikom prislanjal k umbrijsko rdeči, povoščeni steni. Prste vrh stopál opazoval v čadu amorja z brlivko: Gnali so kot žolčasti gobánčki, sivkasti od sinjih pik. Podstavil sem si laket. Nežno tkanje rjuh se je nabiralo v mrtvaški prt. Moja nemoč, upirala se je z zaničevalno mrdo ranjencev, ki smo jih križem prek bojišča jahali zvečer paberkovát, jih s konja klat. Prehod od milega Cirenija v varstvu štirih izkiparjenih bojnikov je Leutho prizadel: Čumel sem kot okrpan meh, obrasel z lécanjem črnkastih čebul – Papadij je o prvem klicu nočnih straž nastavljal. Mi vsakokrat privoščil pijavko več. Sedla je, kot o vigilijah sedemo k pokojniku. Se opihljala s pápirosom na pečat – je mar Ovidu šel Cirenij pisat o Herodovih ušeh, ki da jim družba v Rimu ne verjame? Plivkalo je naokrog od plitvih pen. Sva govorila z Leutho? Žolti pljuski mórja v mulj, oseka, plima. Krajec je vzniknil iz globin. Sovražni zublji, mešalo jih je z ljubeznijo, kot po navadi rečemo pohlepu iz devetih mer krvi, razvad, vonjav. Na màh sem kot od čarovnij spuhel pod strop. Uganil spodaj sled iz rdečkastih šampiljk: Sekubijev pes, Furúculus, na treh nogàh s krvavim štrcljem! V kljukah je stacal odejo iz kameljih dlak – ima Sekubij psa? Zmrmral, da bi v Tevtonih Leutho razkoračili, s hrbtòm naprej, na osla. Jo tik zijal odgnali, nago, zadušit v močvirje, s kamni v vreči, z vrečko do vratu.

LEUTHA: Četrť cesarstva jaha osla.

PILLA: Smej se, smej!

LEUTHA: Mimogrede, Papadij je razsajal s praga v krčmo pri Alphonsu: Hoj, zakaj da se zdravnik zadira v Partenon? Ker je usodno brez moči, *pro nihilo*, spričo predrznosti bogov!

PILLA: Končal: Sestavljeni smo iz oživljenih smeti!

LEUTHA: Tokrat ne.

PILLA: Še tolikanj budalast Grk je Aristotelov pravnik?

LEUTHA: Tokrat ne.

PILLA: Mar nimaš bolj privlačnega makáka za izgovor?

LEUTHA: Tokrat ne: Skoz jezne vrišče je udarjal strah.

PILLA: Ker so ga, pijanega, zložili v noč?

LEUTHA: Ker se boji: Zate.

PILLA: Bo nama zdaj Papadij svečo držal, pihal v nos?

LEUTHA: Preklinjal se je, slab.

PILLA: Vsi vzdigujete roké od mene!

LEUTHA: Oh, Maronij.

PILLA: Kaj ukazuje moj Avgustov brat? Še v sanjah mi je križal smer: Na vrancu z belimi ožigi. Vabil sem ga proč, je huje bliže gnal. Zagózdil streme v moje streme. Izdril nož – očistil noht. Spodbadal sem, podil je spredaj. Sunem v beg: Je v bliskih sponk, v pokih plašča pridrvel kot v hispánskem cirkusu od zadaj sèm. Kriknem, pljunem – pesek. Nič, le

palmi s senco, zlat oblak, zleknjenost sipin. Kje si, Cirenij, sprožim konja v kolobar. Spod gub na srajci slišim mišji smeh: Prek duše blodim, da bi te našel. Zatrgam k rebrom: Kam pa konj? Spet zadovoljnost: Konj v konja, vajeno. Razločki so navidezni. Zakaj, Cirenij? Takrat me šilo zbode pod srce: Zakájev je, Maronij, več kot kapelj v plohi. Zbode, zbada: Vsakokrat zgrešim, razburjen si! Zbodljaj, zbodljaja: Z lokom streljam v pajke, po gosenicah! Pomen, Cirenij? Glasek z dna usahlega vodnjaka: Išči ga, nima nog. Ogledam se pod grič, h grmađi belih kamnov: Z vrčem oberoč na rami si vstajala s kolen. Ogrlica srebrikastih luskin ti je oblekla dojko v ribo. Pitijsko si zamrmrala, vzvišeno: Ljubiti se z nikomer več. Cirenij je pojasnil z vékom zajca pod zobmi puščavskih psov: Je Leutha rekla, da oblika ustnic ni pomembna. Šteje kvečjemu, kar povedó. Konj je hrzal kot od os. Nikjer sledov krog borne mlake. Le cipresi, vdano sta ometali večer.

LEUTHA: Poslal je pismo. Več ne vem.

PILLA: Kraj os, cipres, pozabil bi: V sanjah, naga si bila. Kot od popóldneva nocoj pod plaščem. Fibulo s piščalkarjem iz višnjevca in slonove kosti odpni: Boš kot iz matere stopila kam.

LEUTHA: Soparno je. Gosenice je klatil, pajke?

PILLA: S stropa moje duše. Zmanjkalo mu je puščic.

LEUTHA: Papadij je nadarjeno domá v nerazložljivih sanjah.

PILLA: On, že pri Maronijevem zanič telesu praznih rok?

LEUTHA: Rzasajal je: Naj kóga zdravim, če mi vse pomre?

PILLA: So v vsaki zmoti poldne, mrak, zahod. Me je pa strmoglavilo: Zato prehitro gre. Moje gosi so kljun poskrile v rep. Ti je v temi Cirenij pravil o Kandáulesu iz Herodotove *Historije*, kralju domišljavcu?

LEUTHA: Kima za slovo, molči, me gleda: Nikdar nič.

PILLA: O gospodarju Lidijcev, bogatih z zlatom? Čez nemoč je ženino zagnjeno lepoto hvalil Gígesu. Končal kot po navadi: Gíges je Kandalulisa ubil. Zakraljeval s kraljico. Dolg, pokončen ne: Brez vojn in zmag je srečno vladal, nepoznan. Podaril kdaj bogovom zlat mešalnik, žlahtno zajemalko iz srebra – Cirenij ga pogosto vzame v mar.

LEUTHA: Bojim se, kaj se ti bo preključalo v nauk.

PILLA: To: Si trn, Leutha, klical sem te cvet.

LEUTHA: Izbral si ti vendàr, Maronij. Me pripeljal vase.

PILLA: Ah, Porcínov stih: Ožgal me je pekèl dekliških ust!

LEUTHA: Se pogovarjava kot ob sekiri na krvniški kladi.

PILLA: Spet, priročen vzorec iz Cirenijevega *Bibliotáfa*! Če pripremem oči, ga vidim v sedlu: Pred maníploom, ki si mu kot v pompejskih lupanárih lajšala dolgčas.

LEUTHA: Bili so kvečjemu odpadli las na moji koži.

PILLA: Koliko bo, Leutha, las na tej sklesani glavi?

LEUTHA: Tod ni več prahu.

PILLA: Kaj?

LEUTHA: Tod naokrog. Le moja duša: Prašna je.

PILLA: Bogovi so mi rdečo mreño vrgli z vek. Potišán sem, petelin na

pohlevnem gnoju. Kadar ženska sleče srajco, sleče sramežljivost: Ljubosumje pa je za današnjega Maronija kar se da potraten dar. Domišljavost je! Moje ponižano trpljenje ti zvišuje ceno. Rine Gigesu v pesti trizobnik. Hoj, penatje, lari: Planite na lemúre, zakaj udarec, krik bo! Kri – si videla? Ta glista z drobnimi zobmi se je nažrla. Prva padla: Kot orjaški klop, kaj vem. Mehur, naphan z bojevniškim Maronijevim izvárkom! Kaj vem, sivkasta otroška glavica – jih včasih zmečem, črne pomaranče, z okna. Tleskajo po marmorju stopnic kot krap. Čudežni bogovi, kolikanj so mislili na nas: Celo na pijavke!

LEUTHA: Si kdaj imel, Maronij, koga rad?

PILLA: Če bi zastokal: Tebe, bi lagal.

LEUTHA: Omenjal si poplave, lokvanj, žalostno jesen.

PILLA: Kaj pravzaprav počne moj ljubljeni cesarjev brat?

LEUTHA: Obšel ga je nekakšen Bog otrok v soju repatic.

PILLA: Je več povedal?

LEUTHA: Meni? Ne, usihta v molk. Nemara tebi.

PILLA: Zakaj mi pisma ni poslal prek stotnika Antíphona?

LEUTHA: Ker so mi črke le na zunaj všeč.

PILLA: Odnesi mu nasprotno pismo: Jaz, Maronij Pilla in tako naprej! Ker bo svetloba skôro proč, sem pri notarju, klicanem Tibéllij, priimek je seveda lažen, shranil oporoko. S prošnjo, naj jo shrani pri naslednjih treh: Ki naj jo shranijo vsak pri treh. V listini je trideset sodelavcev, kot grob navrhanih z današnjimi častmi, do dlak brez madeža: Ki so takrat Herodu, kralju, naklep izdelali do pik. *Ex his colligitur*: Če me, Maronija Pille, v hipu več ne bo, je brez pomena tem besedam poudarjati pomen, bo *Moja zadnja volja* v kaligrafičnih prepisih obletela svet nič ko do Rima gor, do Herkulovih stëbrov dol, križem naokrog. Naj krinke padejo s ponosnih abderitov! Naj zlati venec sije jasnemu Avgustu v sinje dni! Ah, pleonázem, kakršne seklja Millenio Vacca z dečjim glaskom skoz hvaličavo piščal: Jenjaj tik za Herkulovimi stëbrí.

LEUTHA: Pisma ne odpreš, Maronij: Odgovarjaš.

PILLA: Kakšnim hlapcem služi kakšen gospod!

LEUTHA: Sólze se ti smejejo z oči.

PILLA: Na bledem dnu neba bom, Leutha, gledal nate.

LEUTHA: Grem Papadija poiskat, budit Sekubija?

PILLA: Če ne žre, ne spi, nama v zavesah prisluškuje.

LEUTHA: Ga pokličem?

PILLA: Vzeli so mi žensko, postavili ta velikanski uhelj: Vendar z iztrganim jezikom, brez roké, da bi s stiletom dal prek povoščene tablice kdajkoli komurkoli kaj na znanje! Igra, bolj prozorna kot odetev angelov – čeprav jih za pogléd v obleki ni. Tvoj uheljček, droban kot rožnat polž v pesku: Jim poročaj, da notar Tibellij je, čeravno ni notar. Le bister starček v zguljenem hitónu, poznavalec Babilona, sramežljiv kot soha v Semirámidinih pravljicnih vrtovih o dežjù. Skratka, pismo naj Cirenij vzame kar se da zares. Pripev: Ne gre za grožnjo. Kvečjemu za smeh na smrt obsojenih.

LEUTHA: Če skozme misliš na Cirenija, si krivičen.

PILLA: Kima v slovo kot pav po svatbi: Nikdar nič.

LEUTHA: Dèžen človek si, Maronij.

PILLA: O tem se pa zares ne bomo pogovarjali s teboj!

LEUTHA: Papadij vsaj, bom častnike poslala h krčmi.

PILLA: V samomorilskem prstanu prikriva strup za druge!

LEUTHA: Je kdo krog tebe vreden vsaj navidezne ljubezni?

PILLA: Kresnica, Leutha, glej: To zlato zrnce noči!

PILLA: Prišla je na obisk.

PILLA: Lobanjo mi je mahoma zagnezdil mrak. Iz kota so čelada na perjanico, srebrikast praznični oklep, razkošna nožnica iz krokodilovine izdelovale smešen strah: Centuriona s trobento, pribitega na križ. Če sem za prst premaknil amorja, se je centurion zgrbil, z orlom vrh ramen, k potrebici. Če pihnil v luč, je skokovito jezdil v krog, brez konja – Leutha se je skrila v plašč. Hotela me je poljubiti, Leutha. Ubrani sem se z laktom: Bolnega mesa še mačka noče. Moja *temà* v *temi* oglavnice se je kot kariatida pod čerjo slóčila kraj rjuh. Kresnica jo je predla v črno svilo. Ujel sem vzdih, prisegam ne: Ljubila sem te. Drugi so bili le moj nemir! Ujel centurionov posmeh, prisegam ne: Obljublaj, spet obljubi, dži nič! Potlej se je Leutha stresla. Me poljubila s solzo, Leutha. Zviška je kanila tik oči, se mi stočila z lic – odšla je z dolgimi, živalskimi, počasnimi koraki. V šumu plašča, v čričkanju sandal. Sem slišal zaporedni tlesk bronastih vhodnih vrat? Cvenk žval, peket kopit v klockotih z vodometa? Kaj snuje moj cesarjev brat – zavija verze v papir? So kdaj Cirenija tudi zbujali pod streho iz trstik ob telovadnici: Maronij, vstani! Bolj pasji, ne tako človeški, pasji! Učiteljem se je čeljust napenjala z obradka. Nosili so zapestni jermen, majhno, svetlo plešo v laseh. Jutro je razpiral vzhod z obrisom vetra. Veje so si hladno padale v objem. Dan se je zasajal v dni ko tímijanov cvet v vrč: Kot jezero se je življenje kodralo mladeniču v brezbrežje – centurion se je snemal s križa. Kimal, enonog. Se razkoračil k jutranji potrebi. Spet me je obrtkalo vprašanje: Bo le pogled na čas drugačen, ali je drugačen čas? Kot žaba v dremežu, če z zadnjih krakov zeva h kačjemu pastirju, se je prek praga zrinil, plah, Sekubijev vamp.

SEKUBIJ: Aa aa, Jija! Euene, éuene! Eem, Jija, aa!

PILLA: Te nisem vprašal. Ne bi znal odgovoriti. Kaj?

SEKUBIJ: Euene!

PILLA: Odšla je. Leutha, kot bo vse: Ostal bo vrh sipin le kačji lev. S prebavljenimi mišjimi koščicami. Dva tedna, tri bo sonce z vetrom žgalo. Vsulo pol prgišča peska na spomin. Odšla: Ne da bi slišala za lokvanj o povodnji – vojščakova, nerodna prispodoba. Naj ji s hitro pošto razložim? Kdor greš, moraš pustiti pometèn, pospravljen dom. Bi kratko pisal, kot poveljnikov nasvet pred bitko: Cireniju sem na znanje dal: Herodi mislijo le nase. Tebi je lahko. Za umazanosti smo, Avgustov brat, mi. Naši bogovi so kot naši oblastniki: Jim izkazujemo pokorščino, verjamemo pa ne. Verjel sem, da bo zarja vstala s trupel, zmesarjenih

prek sedemnajstkrat sedem polnoči – furije ti zaderejo krempljine v kost! Obakraj čela jim opletajo zelenkasti modraski. Vrešč ne jenja, døkler ne spoznaš: Tako imenovani *vzvišen cilj* nikoli ni kaj drugega kot kralj Herod.

SEKUBIJ: Gha ee, Jija, ee! Euene, éuene! Gha ee!

PILLA: Ženski moraš pisati s prirezano stebliko vrtnice. Megleno rahločutna misel o Cireniju bi jo spekla. Mi ne gre od rok: Čistega Cirenija ljubi. Jaz se ji, če se ji, smilim – lokvanj, Leutha! Pomnim, ko jih je nevihta strgala iz korenin: Čumeli so, ponižani kraj brega. Blatni kot puščavnikov podplät. Nesrečni, ker ne bodo, kar so vzneseno mislili, da so. Zavijem k sebi, Leutha, s hitrico, površno, sicer te bo pahnilo bruhat na hodnik: Da bi otel centurijske insignije, sem se zvrnil v skale, k jami. V mračini se je skrivalo pet ranjencev in ženska, osmojenih vek. Daleč v dan je trava tlela kot pšenična slama. Ženska, čedna, s kito las, na pljučih bolna, kaj vem, v grlu – kot vran je pokrehávala zaradi saj. Oprezoval sem za prikritim vhodom tésno dol: Pod večer se je ogenj stišal. Prasketal med kamni, tam si je sovražnik blince pekel, z burklami vzdigoval šotore iz telečjih kož, na ščitih dremal. Krajec kraj neba – síganje v kotu, hropci: Pa zvrtničen, izdajalski vrišč izpod prestrašenih oči. Sence straž, prislonjenih na sence sulic, so vse bolj obračale glavó, kratka, Leutha: Pišem o mladeniču iz starega, patricijskega, rimskega rodu. Ne o smrdljivem uhljerezcu iz neapeljskih podganjih dupel. O pokončnem častniku Maroniju, ki mu je usoda dala za preskus obrano znamenj: Z bronasteга orla sem odvezal vrvo. Jo vrgel ženski krog vratu. Ji mojstrsko ustavil kašelj. Nesrečnica me je zgrabila oberoč v zapestja. Me kot rabelj okovala z mrtvimi pestmi. Doklej sem vrvo zadržoval, do kdaj me je držala v primež? Svit je vtaknil kot mravljinčar jezik v mrak. Z nožem so mi odkovali prste z rok: Takrat povedali, da ni ne straž ne konj krog dima v kamnih. Vzdignil sem zahvalo do bogov zaradi rešenih insignij. Samovšečno, z drznim tveganjem sem jih natanko jaz obvaroval – videl sem se pred magistrom konjenice. Pred pehotnimi prefekti v taborišču. Med centurioni, Maronij Pilla v zleščeni opravi. Zvrhan jutranje vonjive zarje. Tik prenosnega oltarja s kletko posvečenih kur: Takrat povedali, da se otrok premika v ženski. Buta z glavico, razsaja. V mrtvi materi se bije s smrtjo. Bi ga čutil, če pogrnem dlan – še dandanašnji nosim v dlaneh suvanje preplašenega jarčka. Ženski sem zaupal greh nad žensko. To je vse. S pritlikavo, nečimrno parabolo o lókvanju, ki je bil do, reciva ji, poplave čist. Z naukom po Ezópu Frigijskem, gospodu zgodbic iz živalskega sveta: Kdor tolikanj zabrede, mu nikoli več ne bo gazí nazaj – obsojen je na plavanje naprej tjavdan. Za zmeraj z bogom, Leutha. Bogovi niso vnémarni do zapeljivih žensk. Uživaj z božjo pomočjo, *iuvante Deo*, srečo.

SEKUBIJ: Euene!

PILLA: Ni, nak, Cirenijev slog. Vojščaki pišemo z orožjem.

SEKUBIJ: Mo, Jija, mo! Euene, éuene! Gh, Jija!

PILLA: Pismo? V amorju ko da ni olja, zunaj pa vstaja zor.

SEKUBIJ: Eem, Jija, éuene! Eem, gh!

PILLA: Pismo ljubega prijatelja Cirenija: Je name pozabilo. Ducat klavrnih noči viselo s praznične čelade, senčnemu centurionu v makákov nos. Me dregnilo sred budnih sanj – ko da me kdo iz kota opazuje. Vrh blazin sem odmotaval mumijo svojega življenja: Žmeril v strop, razbiral risbe, réke, prilike, posnete kot iz *Knjige mrtvih*. Nago deklico, namenjeno v tolmun z močvirsko ptico – ne, Leuthi nisem prizadeval težjih sitnosti. Kako izvirno me je varala: Vstala s postelje, odeta v mesečino, ravna, vodoravnih rok – mesečnica. Prsi so se ji v sunkih tresle, mehko šla. Ji nisem delal, ne, težav. Jih vsak ima dovolj. V prstenem, pikastem telesu potlej vsakokrat s kazalcem, palcem davil divji stenj obupa, bolečin, zavrženosti. Nikdar zvedel, kod, od koga je pred zoro Leutha spet prišla. Je sob v palači trikrat več kot lastovičjih gnezd pod njenimi kapmi – zlomil sem pečat. Epistolo prislonil k loščenemu krožniku s Pentesilėjo in Ahilom. V družbi pijavk, mi prizadevno srkajo strupenega duha, bral, kako hudo sem jim v napoto: Vem preveč. Iztrgali me bodo kot Sekubiju jezik. Nadme jih zaganja *Črna luknja*: Niti tonejo do zadnje vanj. So, ki redkoma prikimajo. In so, ki od skrbi molče. Vsi pa tolikanj v enkratni službi Rimu, da ne vem natanko, kdo je kdo – sijajen, zgleden, Ciceronov slog! Če sebe skrivajo, namere ne: Ti niso v skrinjici poslali pasjih jeter? Leuthi, v lilijah, lakrimarija za prestrezanje objokovalnih solz? Je Rim preveč drevo, da bi obžaloval z ušmi okužen list, ki mre kraj vej – ah, moj Cirenij, zmeraj sem z zavistjo spoštoval barvitosti njegovih neposrednih sporočil! Potlej zahtana, pretresena inakost ob docela novem Bogu, skobacánem na ržen otep v votlini: Dete, slabceno ko deteta, ti veš, Maronij – modrega očeta z veličastno rokodelsko plešo zamečka pod prst! Nevreden je, da bi omenjal čudeže, ki neboljencu letajo kot grlice z dlaní. Sem zraven stal, igral se je s pupáceljnom, pomignil: Miljo daleč se je na stebrù malik, cestni priprošnjik, razpočil kot ognita dinja. Sem zraven stal, cedra je zarasla hrib, so levi prirjovelí, klécnili, nas gledali kot jagenjčki. Sem zraven stal, bi júžinali v senci tempeljca, je zid vzgomazel od gadov, s treskom se je streha streščila, iz crklíh kač so hitro lezli zli duhovi, sikali kot ose v beg. Sem zraven stal, skoz noč se je prihulil trop razbojnikov, izdril nož, planile so zveri, ob svitu se je s krp kadil pohleven kup oglódanih kosti. Če ne bi zraven stal, Maronij – se novega Boga boji kot starih. Bogec zganja rokohitrsko umétnost kot Herakles. V čem pa je razloček – ah, v ljubezni! Kolikanj sem sam. Nikjer prijazne duše, ki bi me ljubila. Pot časti, pot sramote, prepleteni v piškav cilj. Herodov prestol je zasedel sin. Podedoval očetovo grobst, ime po Sokratovem učeniku: Arheláj. Priskutni stvor bo stvarnika prekosal – mar mi, moj korak me ziba k zimi. Po rokàh prekladam kvečjemu suh jok, molk, nič. Pisemce o filozófiču zvrh jasli, ki s pečatnim prstančkom pošilja križemsvet nekakšne žarke – moj Cirenij nevsakdanje sklene: V tvojem žolčniku je preveliko kamnov, šarlatan Papadij jim ni kos. Na noter si bolan, v stanju, ko prikazni ožive v resničnost, resničnost v privid. Puščíci ni smeri nazaj: Morilec že hiti.

Bodež ne, rana ne – zadavítev, strup. Ne smeš v ropot, ko boš omahnil. Tihceno kot angel moraš proč, tako rekoč skoz okno gor. Moj enobarvasti kameleon spregovori nazadnje kot oživiljen kip: Mislim, da ga navsezadnje smeš, Boga, spoznati – nepopravljivo si grešil. Odgovor boš dajal samo za Betlehem: Terja ga.

SEKUBIJ: Aj óji, Jija! Euene, éuene, aj, Jija, gh!

PILLA: Zakaj se je cesarjev brat podpisal z vrtnico?

SEKUBIJ: Eem, Jija, éuene! A eem!

PILLA: Pisanje sem obesil senčnemu centurionu na nos. Olesenel v čumenje. Spremljal klice skritih straž vzdolž dvorišč. Drsenje malega voza iz nočne draguljarne dol prek okna. Mesec mi je ure pisal v zid. Ure je kot goba brisal dan. Dneve tedni – ne Cirenija, Leuthe ne morilca ni bilo. Vendâr: Kdo pošilja koške s smokvami, z orehi, s perzijskimi jabolki? Sem vsakič dregnil v liste za Kleopatrina kačo, nič. Dólgčas, plujem kot jetnik v razkošni Amenofisovi ladji z Nila, sam. Naj se prepiram s pijavkami, z ujedami o Saffinih epitalámih, ki da jih v spalnico pojó nevesti, ženinu opiti svatje? Čriček mi je blizu kod narekoval utrip. Amor je v rogu izobilja nosil luč. Omagoval sem pod nadležno mislijo: Kdor sodeluje z Arhelájem, čeprav za *vzvišeni Avgustov cilj* – zapraskevalo je. V hitrih pokih pet se je s hodnikov stresel, blaten v bradi od omak, Papadij. Za kirurgom je, na pol pedi, vdrl smrad kot avreola v podobi žoltega zvoná.

PAPADIJ: Je Bog vzdignil prst: Z gospodom Pillo gre navzdol!

PILLA: Sem tudi sam od okna sèm ujel podobno znamenje.

PAPADIJ: Ko sem v templju invociral skrb za vaše zdravje.

PILLA: Hrípav. Vtem pa bi me tvoje pijavke izsesale.

PAPADIJ: Nak, zverinice vedo za mero.

PILLA: Vsaj zverinice. Razgázil si mi dragoceno misel.

PAPADIJ: Rim, *Augusti beatorum arx*: Rimljani mislijo!

PILLA: Še dlačica ni, vidiš, trznila na moji koži.

PAPADIJ: Mojster dlak, odkar je meč zamenjal z britvijo!

PILLA: Se tiše deri: Sekubij te posluša.

PAPADIJ: Bi legionarsko kriknil: *Eia, eia!* Bi mi odkriknil: *Alalá?* O, tu je: Mir s teboj. O tvojem britju govoriva.

SEKUBIJ: Od ghu, Aji, od ghu, éuene!

PAPADIJ: Ugledam ga, na mäh se pesnik v meni skisa v ranocelnika. Smo torej rekli: Med, ščepèc aloje!

PILLA: Zvarek za kobilo, če ji detelja nabrekne vamp.

PAPADIJ: Respekta vredna turbulenca vetrcev. Vaš jezik, pegast kot pegátka. Nos, mozoljast huje kot granatno jabolko. Gospod: Luč pred ogledalo!

PILLA: Je med Hipokratom in hipokritom brvca? Doklèr ste zdravi, ste zdravniki nad bolniki – potlej? Pa ne vem.

PAPADIJ: Iz takšne smo snovi kot ščurki v kuhinjah.

PILLA: Iz drugih ne?

PAPADIJ: Sem hotel reči, kar sem rekel.

PILLA: Gor opletaš, dol kot Pan pod brenciji.

PAPADIJ: Slab sem. Veka trepeta v strah za vas: Je pred menoj življenje brez življenja! Pa sem v žalostno srce prišel nabrat prgišče žarkov. Bi lahko prespal na blazinjaku zunaj?

PILLA: Kvečjemu sezut, umitih nog.

PAPADIJ: Veliko nežnosti, odločnosti v besedah. Lahko noč.

PILLA: Najbrž je o Papadiju Vergil zmrmlal: Duh ga od znotraj krepča, *spiritus intus alit*? Kot pajek jadrno sem prejšnji misli skrpal mrežo: Kdor sodeluje z Arhelajem, čeprav za *vzvišeni Avgustov cilj*, je zmožen – znoj se mi je zilil z oči: Cirenij! On da bi me, *Črna luknja*, poglavar v zaroti, zvaljbal pred votlino z Bogcem, skritemu razbojniku pod nož? Moje življenje je zanikrno prepisan list, nevreden dvakratnega branja, vendar: Mož, ki bi ga ljubljene cesarjev brat zaklal v hrbèt, je bil vojak! Ne branim Leuthe, ne tajim otrok – me ni Cirenij zaneseno hvalil: Biser, vojna ga je naplavila? Pod Cirenijevo poltjo takrat sem, nasmejan, opazil vijoličasto senco. Sunkoma pogledal stran – Leutha je točila vino v vrčke. Okovan safir ji je pod pasom spenjal krilo. Noč ji je zasajala srebrn krajec kot krempljino v vrat – zavpil sem, da bi se prevpil: Cirenij ne! Nekakšna smrtna groza me je davila z ljubeznijo. Razpoke so na mah oklale zid. Skoz raztrgline so kot kredaste roké štrlele veje. Zibale ujed: Je spredaj glavica bila Cirenijeva, je zadaj Leutha kázala zobe. Jug je vdrl z vonjem besnih konj. Moje telo se mi je vzpelo pred obraz: Mrenastih votlin v črepinji, skrpani čez teme v križ. Ovijal me je rabljen, žolt mrliški prt: Odkril sem se na drugi strani sna. V oslovskem sedlu, vrženem pod grm. Sonce je sesalo dan v zaton. Izpod sipin je vstala sivkasta podoba, se nadevala s temò. Se krušila obákraj po robovih, ko da jo najeda miš. Pramen brade ji je kot v viharju visel prek ramen. Lasje so vstajali v zmršen konjski rep – Cirenij. Z muko je, obotavljiv, zlomil lok. Pretehtano zaril okleščka vsaksebi. Se zravnal, slovesno mršav, za tetivo.

CIRENIJ: Vrata sreče so vendàr odprta na stežaj, Maronij.

PILLA: Kam? Z imenom Pilla si bo marsikdo izplakoval zobe.

CIRENIJ: Prijetno slab si: Bled kot kepa ila.

PILLA: Ob tej zmedi in komediji ni poti naprej.

CIRENIJ: S takšnimi besedami si tanjšaš led!

PILLA: Ah, ziblje me kot puro v mrak.

CIRENIJ: Si me iskal, da bi mi to razkril?

PILLA: S čudaško prošnjo: Daj otroku rokodelca z veličastno plešo meč, ki je takrat moril. Kolikor je težek, z nožnico iz krokodilovine vred, je vreden čistega zlata.

CIRENIJ: Sam ga daj, ki si doslej poklekal le s kolenom.

PILLA: Jaz? Ne vem za pot.

CIRENIJ: Na voljo nam je zmeraj dvojna smer. Prva, mláhavo se jiпустиš.

Druga, zgrčiš se kot pest: Na boljše, gor, čeravno bo hudo!

PILLA: Ta tvoj golob, se ni zamudil s pošto?

CIRENIJ: Pa te le našel: Misel prej – toliko zlata je vredna, kolikor je meč težak!

PILLA: Nikomur ne verjemi.

CIRENIJ: A? Ni blizu, daleč kod še kaj? Nekakšen ščip nad nami? Beg – samo nazaj da je? Ga ni naprej? Ne híti h koncu, zvekomaj sta tam le zemlja in temà.

PILLA: Glej, govnač: Jutri, ko me več ne bo – bo.

CIRENIJ: Kje, kakšen govnač?

PILLA: Sem rekel, da bi rekel. Ni pomembno.

CIRENIJ: Kadar vprašam jaz, Maronij, je pomembno.

PILLA: Ljubosumje, strta dreveca – bes? Narekujem oporoko iz krvi, arheláji pa, do zadnjega oviti kot modras okrog seskà na dobri mlekarici: Pijejo! Z diademom iz cvetic v laseh.

CIRENIJ: Jim ne zavidam.

PILLA: Tebi je lahko.

CIRENIJ: Ne pijejo, izpirajo. Zavest in čustvo, kaj vem, duh – se tepec smeje. Rine v dokaz obrabljeni: Samo, kar vidiš! Bóre vidim. V plitkih dneh z dežjem pa nič. Ljubezen iščem, ki ne bo polípska.

PILLA: Kaj?

CIRENIJ: Onkraj bom veslal v ta cilj.

PILLA: Roké, Cirenij! Te roke vendàr – in Betlehem.

CIRENIJ: Bom višji sili razodel: Vzemi me.

PILLA: Vzneseno krožiš, čedno. Takega te le četrť poznam.

CIRENIJ: To tvoje sedlo je oslovsko! Ropotá v narobe smer.

PILLA: Tako rekoč nikamor. Le pod grm. Tudi moje ni.

CIRENIJ: Obrni, Pilla, čas bo: Zgrabi oslu v rep!

PILLA: Vso noč mi pridigaš prek vrvice. Zakaj?

CIRENIJ: Prijetno slab si: Vrata pa, Maronij, na stežaj.

SEKUBIJ: Ooni, Jija! Euene!

PILLA: Bo mar vsak vrag lahko pogledoval v Boga, le jaz nikdàr? Sekubij me je močil s kisom, suval s tal. Kot zmrznjena krtina groba goba mi je zribala obraz. Ukazal sem poklicati Papadija: Zgrbil se je, siv, nezaupljiv, na špriklastih nogàh, poraslih s skorjami umazanije.

PAPADIJ: So mi Sekubijeve besede nalomile vrat.

PILLA: Hitro k častniku po voz na bígo! Ali po konje: Tri!

PAPADIJ: Smrdi po jahanju? Smo vsaj približno uganili pot?

PILLA: Ravnal se bom po zvezdnih miljnkih.

PAPADIJ: Aj, aj! Predvčerašnjim so protirirski galilejski roparji posekali manipel: S trupli zvrhali vodnjak!

PILLA: Vsak po svoje moli k Bogu. Nenevaren lev ni lev.

PAPADIJ: Pod vašim čelom, tilnikom, gospod: Je, kot je prav?

PILLA: Ti *ekserciraš medicino*, eskulap!

PAPADIJ: Je v poštenjaku plemeniti čut: Sočutje. V veži krčme pri Alphonsu pa napis: *Ne bojte se prositi na zaúp. S prijateljsko pozornostjo bom rekel ne.*

PILLA: Te merim z opečenimi očmi, Papadij.

PAPADIJ: S prašne ceste bom odskakoval ko dež!

SEKUBIJ: Jighi, Aji, jigh! Euene!

PILLA: V vodomet je padlo ducat zvezd. Srce, bilo je v koraku srkanja Papadijevih požrešnih pijavk. Zvrh okna je temà točila vonj po dateljnovem vinu. Krog dvoriščnih vrat se je našel šum. Kot krokar je v top topot, v hrzanje pogodrnjal Papadijev glas. Ko da je počil led na moji Tiberi – obšla me je pomlad. Poveznil sem si praznično čelado, risani oklep. Sekubij je podržal meč, prinesel beli pälj, dolg do pet. Se s strahom sklonil v blede amorjevo senco: Kraj neba je s pokom strune zacvrčala zvezda. Lisasti, starikavi zidovi krog dvorišč so hladno žmerili. Stopili smo na egipčanski samotéžni voz, ki so mu s pest odpadle bojne kose. Bič je švistnil. Zropotali smo skoz glavni vhod, vzdolž hiš – ujel sem, onkraj kod, koračnico. Udarce bobna, daleč pisk trobent. Na màh, v zadimljenih odsvitih plamenic, pol mórja tihih glav na trgu med stebrf: Kam gredo vsi ti – čemu so sploh, odkod prišli? Je faraonski napadalni voz prodiral, rjul. Veter je žvrgljaj, mi plašč obračal v angelsko kreljut. Svetloba zvezde je vzcvetela v rep, kot zlata riba švignila v oblak. Sekubij je trdo zalomil laket vnic, vajeti ravnal s komolcem, bronast kot pohabljen bog. Levi konj, desni konj je z bokom bil ob vas, ob grič. Drevesa so metala veje v zrak. Si padala v objem. Kirurg Papadij je čepel pod kurnikom iz trepetavih, zmlinčenih dlani.

PAPADIJ: Kolo, gospod! Po nas bo: Dideldájca!

PILLA: *Curriculum equorum*, spodoben konjski dir!

PAPADIJ: Kam?

PILLA: Ko trije modreci za repatico: Poiskat Boga!

PAPADIJ: *Mrem z mirom vrtnice, se sipljem v prah!*

PILLA: Ne dobro ne slabó: Stih v Turpilijevi maniri.

SEKUBIJ: Euene!

PILLA: Kaj se iskri v noč kot Hermesov krilati čevelj?

PAPADIJ: Kolo, gospod. Odrvalo se je. Leti brez nas.

PILLA: Dim vonjam, dim! Nam je drvenje vnelo voz?

PAPADIJ: Mar nič ne vidite? Vam je čelada zdrknila na nos?

PILLA: Ah, te dremáve veke: Nočejo z oči! Kje torej smo?

PAPADIJ: Tik na nikogaršnjem ozemlju.

PILLA: Doklèr Sekubij vajet vleče, se ne boj. Kje?

PAPADIJ: Nekakšna brazgotina vrh obzorja: Kamni, grmi, dim – votlina.

Zvezda se je kot ognjen petelin spreletela v hrib. Hej, trnje mrgoli od biserov, srebrnega dežjà – Sekubij, brž! Gospod, z osatom vas otiram, snel vam bom oklep.

PILLA: Meč, Papadij, meč – naprej! Priveži me na konja.

PAPADIJ: Voda: Ste v gležnjih kot mehur.

PILLA: Pijavke, pijavke, moram tja! Papadij, vpreži me za konjema. Oj, so letele glavice, izpadale oči! Klali smo po galsko: S ključnice strmo nizdol v srce, Sekubij!

SEKUBIJ: Ooghi, ooghi, Jija! Euene!

PILLA: Papadij, prosim! Črni vrišči mater: Krožili so kot lastovke krog pogorišč! Neumno vdanost smo krstili za ljubezen. Ne besedam – verjeli smo jim kot ščenè na mig! Očetje so se upirali: So jih čez noč zaprli v žitno klet. Pretepali z gorjačami. So stene pokale od krikov! S svitom so jih zgnali ven: Lica so v cunjicah visela z lic. Na cunjici uho, šop las – oči? Zaprte kot s sršenjim pikom. Smo hudobijo šemili v damast. Oj Betlehem, oj Betlehem s prijaznim jutranjim zefirom v popkih rož! Smo hudobiji poiskali vzvišeni Herodov cilj. Eden je ponorel, ker ni klal. Se lotil nas: Potišali so ga na kup zmesarjenih očetov. Koliko, Papadij, je pod grič?

PAPADIJ: Hm, slab streljaj, če bi puščico sprožil jaz.

PILLA: Ugaša zvezda nad votlino?

PAPADIJ: Ne. Mrli v pramenu belih vešč. Morda metuljev.

PILLA: Kar se da natančno! Gledaš skoz kristal?

PAPADIJ: Skoz rahlo zmedeno, kot pravimo, razburjeno srce.

PILLA: Slepilno lepa, nenavadna reč. Pritlehna zvezda! Lažeš, ti ne bom lagal: Je dečkov zmanjkalo. Oj Betlehem, oj Betlehem je gorel od krvi. Meglica s streh je rasla v rožnat venec. S klanca so privlekli voz, postlan z razsajanjem dojenčkov. Sedli pit, potlej spat. Je sonce peklo kot zlato v livarjevi delavnici. Je luna vstala, vstali so: Na žetvenem, širokem vozu so zelenkasto nemele glavice, posute vsaka z motnimi smaragdlički začudenih oči. Vem za podrobnost, se začne: Nič vetrca večernika. Konča, jo kdaj lahko poveš Cireniju: Nič trepetanja v mrtvi svili las. Cesarjevemu bratu ni težko – čeprav mu po bakhantskih pitjih včasih prizadeva skrb obraz, podoben mlincu s sezamovim zrnjem. Leutha, Leutha, njemu je lahko. Tam gôri naredite red, bogovi. Potlej šele ugrezajte ljudi v pekèl.

SEKUBIJ: Euene.

PAPADIJ: Izgubil si pogumnega tovariša v orožju. Jaz pa bolnika zluknjanih dlani: Je s tem življenjem pred menoj, Sekubij, življenje brez življenja.

SEKUBIJ: Euene.

PAPADIJ: Ubogi Pilla! Slutil sem, pa hkrati nezmotljivo vedel, ko je odklonil jutranji klistir iz dfrdrasa, glistovnice, krvavih čenč z izvlečkom cíceljna in babjega stolička: Mimo smo.

KLESAR: Da repatica, kot ognjene burkle v grič?

PAPADIJ: Približno, mojster. Bolj natančno: Kot ognjen petelin. Žge me, ker mi, svojemu zdravniku, ni nikdàr verjel. Zakleši mu na sarkofag: *Tu leži, ki bi krog starih dni oznanjal: Vse je treba žrtvovati za človeka – razen drugega človeka.*

KLESAR: Ta je lepa, lepa je!

PAPADIJ: Nak, dolga. *Zaupal je, da z grdim dela prav.*

KLESAR: Ah, lepa, tudi lepa!

PAPADIJ: Kratko, mojster: S SLABIM JE POČENJAL DOBRO?

KLESAR: Z vprašajem?

PAPADIJ: Bo proti slovnici, je pa zares.